

Komentář k testům z 20. a 21. 3. 2012 (JAP111a, b)

V komentáři z minulého týdne jsem se zmiňoval o partikulích ve vložené (citované) rematické větné stavbě (nepřímé řeči). To se týkalo netopikalizování komplementů v rematické větné stavbě. V úterním testu se vyskytla vložená (citovaná) tematická větná stavba (X říkal, že Y je Z). Tematická větná stavba přirozeně obsahuje téma (Y *wa*), které ale není výsledkem topikalizace. Nemá tedy „detopikalizovaný“ protipól (Y *ga*). Proto se na ně nevztahuje pravidlo, které se vztahuje na rematickou větnou stavbu. V dané větě tedy zůstávají dvě *wa* (X-*wa* [Y-*wa* Z-*da*] *to itte-imašita.*).

Pozor! Na příští týden (tj. na 27. a 28. 3.) vyhláшу **prohibici** na uvádění osobních jmen bez osobnostních sufixů (jistá kolegyně nedbala mých upozornění z minulého týdne, má na tom hlavní zásluhu). Uvedení osobního jména bez osobnostního sufixu (-*san* nebo -*sensei*) budu brát jako nedostatečná připravenost na hodinu a daný test bude ohodnocen jako NG (a počítán jako absence).

Dovoluji si dále komentovat následující body z posledních testů:

- 1) Nezapomínejte, že „vysoký“, hovoříme-li o člověku, znamená „vysoké postavy“ (a známe na to konstrukci). Samotné *takai* nestačí.
- 2) „Nezapomeň“ vyžaduje tvar záporné výzvy, který jsme se učili. *Wasuremasen není tím tvarem. Jakékoliv hovorové zkracování typu *wasurenaide* (bez *kudasai*) nebo jmenný přísudek bez spony hodnotím jako nesprávné.
- 3) Byl jsem potěšen tím, jak velký počet z vás dokázala „ten dopis“ nebo „ten student“ vyřešit bez ukazovacího slova (*sono* nebo *ano*), jenom s využitím partikule *wa*. Pro ostatní: V konstrukci „ten student, který se učí...“ není „ten“ ukazovací zájmeno, ale pouze determinativ (tj. nevymezuje „toho studenta“ oproti „tomuto studentovi“ nebo „tamtomu studentovi“), v některých jazycích by to bylo řešeno určitým členem. Ve větě „Napsal jsi ten dopis?“ bylo užití *ano tegami-wo* přijatelné (zde to odkazuje k „tomu dopisu, o kterém jsme se dříve bavili, ale ne k jinému dopisu, o kterém jsme případně v minulosti hovořili“). Nebyl jsem potěšen tím, jak někteří z vás stále ještě neovládají gramatiku s *mada -te imasen* (ani v modelovém příkladu, který byl v úterním testu).
- 4) Sloveso v přívlastkových větách pobírá kategorii vidu/aspektu. Jestliže se tedy student v knihovně „učí“ (a ne „učívá“ ani „bude učit“), je třeba to vyjádřit právě pomocí prostředků vyjadřujících průběhový aspekt dějových sloves (tj. vazbou *-te iru*).
- 5) V 9. lekci jsme měli sloveso (-*u* sloveso) *hadžimaru* = „začít“ (něco začne/začíná/začalo apod.). Upozorňoval jsem, že se jedná o sloveso intranzitivní (nepřechodné), tj. takové, které nepobírá „přímý předmět“ (komplement pádu *wo*). Při výkladu jsem také zmiňoval, že existuje i tranzitivní (přechodné) *-ru* sloveso *hadžimeru* = „zahájit“ (začít někdo něco), které komplement pádu *wo* pobírá (to často používám, když zahajuji vyučování. Neříkám „Vyučování začíná.“ = *Džugjó-ga hadžimarimasu.*, nýbrž „Začínám/zahajuji vyučování.“ = *Džugjó-wo hadžimemasu.*). Ve středním testu někteří nesprávně zvolili *hadžimeru* tam, kde mělo být *hadžimaru*, někteří nesprávně sloveso ohnuli a někteří nevytvořili správný

tvar aspektu (ještě přetrvává stav, kdy nebylo zahájeno). Mělo tedy správně být ^{じゅぎょう};授業がまだ ^{はじ};始まっていません。 Bez ohledu na to, že k systematickému výkladu tranzitivních a intranzitivních sloves se teprve dostaneme, stále platí, že učíte-li se sloveso jako slovíčko, je třeba se je učit správně s pádovými partikulemi, které se k němu váží.

Výsledky testu:

399419 – Týká se Vás 2) (+ nesprávné užití *kara*), 3), 4) a 5). Také pozor na pádové partikule se slovesem *au* a na znak 好.

398827 – Týká se Vás 2), 3), 4) a částečně 5). Upozorňuji Vás však především na skutečnost, že naprosto neovládáte základní predikační kategorii – čas. Vaše užívání slovesných časů se zdá být zcela nesystematické, nahodilé. Zkušenost z předchozích let nám říká, že toto je závažný problém. Jeho neodstranění v co nejkratším možném termínu Vám může prakticky zabránit osvojení si japonštiny jako celku.

382487 – S gramatikou na tom nejste nejhůř. Problém je, že nestíháte test ve stanoveném limitu. Některé věci tedy nemáte dostatečně zažité, zautomatizované, musíte nad nimi dlouho přemýšlet. Na to existuje jedno jediné řešení – dril. Naučte svůj mozek (což znamená jej neurálně pozměnit), aby některé operace vykonával i nevědomě správně (např. psaní). Nestačí „pochopit“. Drilujte tak, ať jsou potřebná nervová spojení ve Vašem mozku dostatečně silná, ať po nich vzruchy snáze putují do správných zakončení. Jinak se Vás týká 4), několik chybějících *dakuten* a nesprávný přívlastkový tvar *-na* adjektiva.

384025 – Týká se Vás 1), 4) a nesprávný přívlastkový tvar adjektiva *suki-na*. Také pozor na pádové partikule se slovesem *au* a správné ohýbání slovesa *hadžimaru*.

400356 – V úterním testu jste nevyjádřil „ten (dopis)“. Ponecháte-li větu pouze s komplementy, bude celá rematická. Týká se Vás 5) (a vazba *mada -te imasen*). Pozor na znak 私.

361317 – Týká se Vás 3), 4) a 5). Pozor na chybějící *dakuten*. Také si ujasněte rozdíl mezi „být (někde)“ a „být (něčím/někým)“.

382825 – Kdybyste v úterním testu nestvořila zhůvěřilost *samui da, byl bych spokojen.

361997 – Týká se Vás 2). Pro „ten vysoký pán“ se příliš nehodilo *sono* (zopakujte si užívání ukazovacích slov dle Watanabeho). Ve střeďečním testu jste se nechala strhnout k přílišné doslovnosti, když jste „někoho“ (v „potkal jsem někoho, kdo...“) přeložila s *dareka. Tyto případy japonština řeší přes *hito* (což značí, že i toto substantivum do určité míry může fungovat jako „zájmeno“). Každopádně pozor na partikule se slovesem *au*.

383927 – Týká se Vás 2) a několik drobností (z nichž nejvíc mi vadily chybné partikule s adjektivem a se slovesem *au*).

258571 – V úterním testu se pro „ten vysoký pán“ nehodilo *kono* (zopakujte si užívání ukazovacích slov dle Watanabeho). Ve střeďečním testu Vám chyběly nějaké znaky *kany*.

402439 – Velmi pěkné oba výkony. Podobně jako kolegyně výše si ještě přečtete Watanabeho k ukazovacím slovům (a případně pravidla pro přepis cizích slov/jmen do *katakany*; „Petr“ bývá ペトル).

397584 – Týká se Vás 1) a případ s *dareka* ve střeďečním testu (viz kolegyně 361997). Jinak OK.

368286 – Týká se Vás 3), 5) psaní adjektiva 好きな a partikule se slovesem *au* (s pár dalších drobností). Zamyslete se nad rozdílem v informační struktuře vět a) „Profesor Jošimura je ten vysoký pán.“ a b) „Ten vysoký pán je profesor Jošimura.“

399169 – Týká se Vás 2), 4), 5), ohýbání slovesa *kaku* a přívlastkové rozvití (rozdělíme-li slovesem, rozvíjíme slovesným tvarem, ne přívlastkovou partikulí *no*).

383046 – Týká se Vás 1), 2), 4), 5), ohýbání slovesa *kaku* a také *okurigana* adjektiva *suki-na*. Překlady do češtiny jsou slabé. Pozor na to, že *kjóiku* znamená „vzdělávání“ (ne „vyučování“ ve smyslu vyučovacích hodin).

103249 – Úterní test byl až na chybějící otazník v překladu do češtiny OK. Středeční test byl slabší. Týká se Vás 5), *okurigana* adjektiva *suki-na*, pádové partikule se slovesem *au* a nedokončenost některých vět.

341791 – Výborně! Nejlepší výkon ze všech. V obou dvou testech dohromady jste měla pouze jednu chybu – chybějící *sokuon* v *-te* tvaru slovesa *hadžimaru*. Jen tak dál.

398705 – Týká se Vás 1), 2), 3) a 5). Navíc nezvládnutá nepřímá řeč, partikule se slovesem *au*, míchání *hiragany* do *katakany* a několik lexikálních nedostatků. Zauvažujte, jestli „je zima“ neznamená spíše „(nynější roční období) je zima“, než „existuje zima (jako jedno z ročních období)“.

384038 – Týká se Vás 3), neukončená věta (chybějící spona), nesprávný přívlastkový tvar adjektiva *suki-na*, partikule se slovesem *au* a několik lexikálních nedostatků. Také si ujasněte rozdíl mezi „být (někde)“ a „být (něčím/někým)“.

398688 – Týká se Vás (pro mě trochu překvapivě) 3). Také 4) a chybějící *sokuon* v *-te* tvaru slovesa *hadžimaru*. Jinak celkem dobré.

383459 – Týká se Vás 3), 4) a 5). Pro „profesory XY“ musíme volit vhodný osobnostní sufix (ne jen obyčejné bezpříznakové *-san*). Nadužíváte ukazovací výraz *kono* (zopakujte si užívání výrazů skupiny *ko-so-a-do* dle Watanabeho). Také nezapomínejte, že otazník v české větě může mít zásadní podíl na konstruování významu dané věty.

400238 – Týká se Vás 4) a 5). Také jste tematickou větnou stavbu neukončila sponou. „Rock“ bude japonsky ロック. Jinak dobré.

263714 – Úterní výkon solidní. Týká se Vás 5) a lexikální nedostatky. Také pozor na pádové partikule.

400220 – Týká se Vás 3), 4) a 5). Také poznámka k *sono* (viz u kolegů výše), *okurigana* u adjektiva *suki-na*, spolu s pádovou partikulí u slovesa *au*. To je v součtu docela dost věcí. Dělejte tak, aby Vám neujel vlak. Aby se menší potřeba úsilí ze začátku studia (kdy jste měl díky předchozímu učení se japonštině náskok) nestala Vaším hendikepem (nebyl byste zdaleka první ani poslední, kdo měl ze začátku náskok, ale neschopnost dostat se do rytmu a vysokého tempa jej v dlouhodobém horizontu diskvalifikovala).

Případné dotazy jsem jako vždy připraven zodpovídat buď během výuky, nebo v čase konzultačních hodin.

J. Matela